

BIBLIOTECARI OMAGIAȚI ÎN 2024 – Paul PĂLTĂNEA

Paul PĂLTĂNEA

1924-2008

Elena Harconița

Istoric român, medievist și modernist, doctor în istorie, bibliotecar.

Remarcabil cercetător, autor de lucrări științifice, premiant al Academiei Române și membru al Academiei Internaționale de Genealogie de la Paris.

S-a născut la 25 iunie 1924 la București. A decedat la 25 ianuarie 2008 la Galați, România.

Cursurile primare (1931-1935) le-a făcut la Școala de Băieți nr. 1, actuala, Școală Gimnazială nr. 24 „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din Galați. Apoi a învățat la Liceul „V. Alecsandri” (1935-1943) din Galați. A studiat (1943-1947) la Facultatea de Litere și Filozofie din cadrul Universității din București, secția istorie, unde i-a avut ca profesori pe Gh.I. Brătianu, C.C. Giurescu, I. Nistor ș.a. A susținut examenul de stat în sesiunea din anul 1957, peste 10 ani de la finalizarea studiilor.

A luat doctoratul în istorie la Universitatea din București, cu teza „Istoria orașului Galați din cele mai vechi timpuri până la 1918” (1973), dar titlul științific i-a fost recunoscut numai la 1992, după 20 de ani, deoarece autoritățile regimului comunist îi refuzaseră distincția.

Activitatea profesională a început-o în 1945, prin a-l ajuta pe istoricul și arheologul Gr. Florescu, profesor la Universitatea din București, să continue munca academicianului V. Pârvan de cercetare arheologică a ruinelor de la Capidava, centru fortificat geto-dac de pe malul Dunării. A îndeplinit funcția de profesor suplinitor de istorie la Gimnaziul Unic din com. Barcea, jud. Galați (1947-1948).

Participarea la unele evenimente din perioada studenției – susținerea demersurilor de recăștigare a Ardealului (1944), acțiunile anticomuniste, manifestările de omagiere a Regelui Mihai (1945, 1946), implicarea în elaborarea unor memorii de protest adresate Ministerului Educației Naționale, precum și o delație, în care era catalogat ca legionar și membru al Partidului Național Țărănesc-Maniu – au dus la falsa apartenență politică de legionar și la arestarea sa (17 mai 1948), Paul Păltănea fiind încarcerat în penitenciarul din Galați. A fost condamnat administrativ la doi ani în închisorile din Aiud și Ocnele Mari, pedeapsa fiind prelungită printr-o nouă condamnare administrativă de doi ani, executată în lagărul de muncă silnică de la „Capul Midia” (Canal) (1950-1952). Acolo i-a întâlnit pe V. Gafencu, M. Vulcănescu, E. Bernea, R. Gyr, P. Țuțea, N. Crainic și mulți alți intelectuali de marcă, victime ale politicii staliniste. A doua arestare, în 1959, a fost motivată de prietenii legate în detenție, urmată de condamnarea la 18 ani de muncă silnică și încarcerarea în penitenciarul din Galați. În luna septembrie a anului 1959 a ajuns la închisoarea din Aiud, unde a rămas timp de aproape cinci ani, până la grațierea din 27 iulie 1964.

După zece ani de detenție (1948-1952 și 1958-1964) în închisorile comuniste, nu a fost primit în învățământ, fiind încadrat ca angajat necalificat la Cooperativa meșteșugărească „Higiena” și transferat apoi la Cooperativa „Reconstrucția” din Galați (1953-1957). Mai târziu a lucrat (1957-1959) ca profesor la școala generală din com. Văcăreni, jud. Tulcea.

Din aprilie 1956 a fost încadrat ca restaurator, pe urmă ca muzeograf (1965-1974) la Muzeul Județean de Istorie din Galați. Din martie 1974 până în 1 aprilie 1990 a activat ca bibliotecar principal la Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” din Galați.

În anii 2000 a predat istoria la Facultatea de Istorie, Drept și Administrație Publică a Universității de Stat „B. P. Hasdeu” din Cahul, Republica Moldova.

A participat cu lucrări științifice la simpozioane și conferințe naționale, a organizat expoziții de carte, printre care: „Galațiul în cartea străină” (în colaborare cu Sorina Codreanu, 1972); „Orașe europene în gravura secolelor XVI-XIX” (în colaborare cu Veluța Făgurel, 1983); „Unirea tuturor românilor” (în colaborare cu N. Oprea, 1983). În anii 2005-2008 a publicat 34 de articole despre istoria satelor, bisericilor, mănăstirilor.

A fost unul dintre cei mai importanți genealogiști și biografi ai Moldovei medievale și moderne, având mai multe studii despre personalități și familii importante din sec. XVII-XVIII (M. Costin, A. Cantemir, Ana și Mihai Racoviță) ș.a. A fost membru în colegiul de redacție al revistei „PortoFranco”.

A colaborat la publicațiile: „Acțiunea”, „Acta Musei Napocensis”, „Actualitatea pe Dunăre”, Almanahul revistei „Dunărea de Jos”, „Antares”, „Anuar [Episcopia Dunării de Jos]”, „Anuar de lingvistică și istorie literară. Seria A”, „Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol” din Iași; „Anuarul Institutului de Istorie Națională”, Cluj, „Arheologia Moldovei”, „Ateneu”, „Biblioteca”, „Biserică, misiune, slujire”, „Buletin cultural”, „Buletinul Camerei de Comerț și Industrie Galați”, „Buletinul Fundației Urechia”, „Buletinul monumentelor istorice”, „Caietele Bălcescu”, „Carpica”, „Călăuză ortodoxă”, „Cercetări istorice”, „Cronica”, „Dacia literară”, „Danubius”, „Dominus”, „Dunărea”, „Dunărea de Jos”, „Evenimentul gălățean”, „Foi pentru minte și suflet”, „Galați Post”, „Îndrumătorul cultural”, „Limba română”, „Literatura și arta”, „Magazin istoric”, „Manuscriptum”, „Moldova suverană”, „Opinia”, „Pagini dunărene”, „Partener”, „Porto-Franco”, „Revista bibliotecilor”, „Revista de istorie”, „Revista de istorie și teorie literară”, „Revista istorică”, „Revista muzeelor”, „România literară”, „Studia et acta Musei Nicolae Bălcescu”, „Studii și articole de istorie”, „Studii și cercetări de istoria artei. Seria Teatru, muzică, cinematografi e”, „7 Zile”, „Școala gălățeană”, „Viața liberă”, „Viața nouă”.

A fost membru și președinte al Societății Studenților pentru Studii Istorice (1947); membru al grupului studentesc din Galați al Partidului Național Liberal (1945); membru fondator al Fundației „Collegium Vasile Alecsandri” (1992); membru fondator și membru al Consiliului Științific al Institutului Român de Genealogie și Heraldică „S. Zotta” din Iași (1999); membru al Societății de Științe Istorice din România; membru al Academiei Internaționale de Genealogie de la Paris (2007);

membru și președinte (2003-2005) al filialei din Galați a Asociației Foștilor Deținuți Politici.

Meritele-i deosebite în activitatea științifică au fost apreciate cu: Premiul „C. Negri” din partea „Asociației Pro Basarabia și Bucovina” pentru cercetarea vieții și operei lui C. Negri (1992); Premiul „A.D. Xenopol” al Academiei Române pentru lucrarea „Istoria orașului Galați de la origini până la 1918” (1994); Premiul „I. Nistor”, acordat de Fundația Culturală „Magazin istoric” (1996); Premiul revistei „Dunărea de Jos”, pentru contribuția la istoria jud. Galați (2006); Ordinul „Sfântul Apostol Andrei”, acordat de P.S. Casian (Crăciun) al Dunării de Jos (2006); Premiul de Excelență pentru activitatea desfășurată în anul 2006 de „explorator al Tunelului Timpului în căutarea satelor pierdute”, din partea revistei „Dunărea de Jos”(2007).

Cetățean de onoare al municipiului Galați.

Numele lui Paul Păltănea a fost atribuit principalei săli de lectură și Filialei nr. 2 a Bibliotecii Județene „V.A. Urechia”, străzii ce duce spre sediul bibliotecii, precum și Muzeului de Istorie din Galați.

Bibliografie selectivă:

Biblioteca. Cataloagele bibliotecii : Catalogul manuscriselor și scrisorilor din Biblioteca „V.A. Urechia” / alcăt.: Paul Păltănea, Nedelcu Oprea. – Galați : [S.n.], 1979. – 324 p. – Pe cop. tit.: Catalogul manuscriselor și scrisorilor.

Păltănea, Paul. Din corespondența inedită a lui Costache Negri / Paul Păltănea. – Galați : [S. n.], 1991. – 26 p.

****Păltănea, Paul.** Informații despre evoluția demografică și a teritoriului orașului Galați pînă la 1918 / Paul Păltănea. – Galați : [S. n., S. a.]. – 11 p.

Păltănea, Paul. Istoria orașului Galați : De la origini pînă la 1918. Partea 1 / Paul Păltănea. – Galați : Porto-Franco, 1994. – 388 p.

Păltănea, Paul. Istoria orașului Galați : De la origini pînă la 1918. Partea 2 / Paul Păltănea. – Galați : Porto-Franco, 1995. – 400 p. : 1 h.

Păltănea, Paul. Remember : [Gheorghe Brătianu] / Paul Păltănea // Confluente istoriografice românești și europene : 90 de ani de la nașterea istoricului Gheorghe I. Brătianu. – Iași : Universitatea „Al. I. Cuza”, 1988. – 549 p.

****Păltănea, Paul.** V. A. Urechia – interferențe cu lumea spaniolă / Paul Păltănea. – Iași : Editura Universității „Al. I. Cuza”, 1988. – 28 p.

Păltănea, Paul. Viața lui Costache Negri / Paul Păltănea. – Galați : Editura Centrului Cultural „Dunărea de Jos”, 2006. – 338 p.

Ionescu, Corneliu. Cursul de medicină populară al lui Constantin Vârnav / Corneliu Ionescu, Paul Păltănea // Apărarea sănătății ieri și azi : Studii, note și documente. – București : Editura Medicală, 1984. – P. 155-193.

Păltănea, Paul. Costache Conachi la Chișinău / Paul Păltănea // Literatura și artă. – 1990. – 20 dec. – P. 4.

Păltănea, Paul. Costache Negri. Scrisori către C. Rosetti Tețcanu : Extras din „Carpica” : Complexul muzeal județean Bacău / Paul Păltănea. – Vol. 17. – 1985. – P.

209-225.

****Păltănea, Paul.** Galați : Legendă și istorie / Paul Păltănea // Școala gălățeană. – 1990. – Nr 7. – P. 8.

Păltănea, Paul. Galațiul de altădată cu Paul Păltănea. Noi zidiri de biserici / Paul Păltănea // Galați Post. – 2001. – 16/22 febr. – P. 8.

Păltănea, Paul : interviu / consemnare: Toader Buculei // Clio încarcerată : Mărturii și opinii privind destinul istoriografiei românești în epoca totalitarismului comunist. – Brăila : Libertatea, 2000. – P 236-244 : fot.

****Păltănea, Paul.** Kogălniceanu : corespondență inedită : documente / Paul Păltănea // Cronica. – 1967. – Nr 44 (91). – P. 9.

Păltănea, Paul. O genealogie a domnitorilor români din secolele XV și XVI în „Theatrum genealogicum” (Magdeburg, 1598) / Paul Păltănea – Iași : [S. n.], 1988. – P. 111-122. – Extras din „Izvoare străine pentru istoria românilor (Românii în istoria universală, III-3).

Păltănea, Paul. Statuile orașului / Paul Păltănea // Acțiunea. – 1993. – 15 apr. – P. 1/2.

Păltănea, Paul. V. A. Urechia epistolară / Paul Păltănea // Porto-Franco. – 1990. – Nr 3. – P. 15.

Cioroiu, Ion. Amintiri despre Paul Păltănea / Ion Cioroiu. – Brăila : Editura „Sfântul Ierarh Nicolae”, 2016. – 20 p. : il.

Ardeleanu, Constantin. Paul Păltănea : In memoriam / Constantin Ardeleanu // Dominus. – 2008. – Nr 97. – P. 15.

Căldăraru, Cristian Dragoș. Paul Păltănea : [personalități gălățene] / Cristian Dragoș Căldăraru // Școala gălățeană. – 2016. – Nr 231. – P. 7.

Cilincă, Victor. Istoricul-matrice Paul Păltănea : „Patriarhul culturii gălățene” / Victor Cilincă // Viața liberă. – 2018. – 25 ian. – P. 8.

Ciubotaru, Ticu. In memoriam Paul Păltănea // România liberă. – 2008. – 9 febr. – Partea 1. ; [Resursă electronică]. – URL: <https://s9.ro/2drt>.

****Făgurel, Veluța.** Simpozion comemorativ : Istoricul și omul Paul Păltănea : 25 ianuarie 2022 – 14 ani de la plecarea dintre noi a istoricului Paul Păltănea : comemorări / Veluța Făgurel // Armonii de toamnă. – 2022. – Nr 19. – P. 46-47.

****Ionițoiu, Cicerone.** Păltănea, Paul I. : fișă biobibliografică / Cicerone Ionițoiu // Victimele terorii comuniste. [Vol. 8]. – [S. l. : S. n.], 2006. – P. 106-107 : fot.

****Necula, Ionel.** Paul Păltănea, un depozitar de istorie genuine / Ionel Necula // Ultimul epistoler. – Râmnicu Sărat : Rafet, 2011. – P. 98-117.

Predescu, D. C. Gălățeni care au uimit lumea-Paul Păltănea / D. C. Predescu // Viața liberă. – 2013. – 3 ian. ; [Resursă electronică]. – URL: <https://www.viata-libera.ro/diaspora/37735viata-libera-galati-galateni-careau-uimit-lumea-paul-paltanea>.

Ribinciuc, Angela. Paul Păltănea-academician : Recunoaștere / Angela Ribinciuc // Viața liberă. – 2007. – 28-29 iul. – P. 5.

Spinei, Victor. Păltănea Paul // Enciclopedia reprezentanților scrisului istoric

românesc. Vol. 4 : (O- R) / coord.: Victor Spinei, Dorina N. Rusu. – Suceava : [S. n.], 2021. – P. 114.

Harconița, Elena. Bibliotecari omagiați în 2024 – Paul PĂLTĂNEA // Calendar Național 2024 / Biblioteca Națională a Republicii Moldova ; director general: Elena Pintilei ; coord.: Veronica Borș ; aut.: Elena Barbos-Balinski, Maria S. Ciobanu, Elena Harconița, Ana Struță ; colegiul red.: acad. Andrei Eșanu (președinte), Iurie Colesnic (vicepreședinte), Iulian Filip [et al.] ; red.: Elena Varzari ; redactare bibliografică: Elena Barbos-Balinski. – Chișinău, 2023 (Primex-Com). – P. 180-182. – ISSN 1857-1557. – Bibliogr. la sfârșitul art. – Ind. alf. al datelor memorabile documentate: p. 350-352. – Mod de acces: http://bnrm.md/files/publicatii/CN_2024.pdf